



NEDELJA



30 OKT 2015 BR.233

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpcserbia.rs

SVIĆE, ILI SMRKAVA?

2 - LICE I NALIČJE REZANJA UPSTREAM INVESTICIJA

6 - IEA: NE RAČUNAJTE DA ĆE NAFTA OSTATI JEFTINA

6 - PREZAGUŠENO TRŽIŠTE DERIVATIMA



SADRŽAJ:

NAFTA:

- Šta nose rezanja capex-a Big Oila?.....OVDE
- Fenomen jeftine nafte - prezagušena ponuda goriva.....OVDE
- IEA poručuje vladama: Ne računajte da će nafta ostati jeftina.....OVDE
- Najveći gubitak Shella u više od deset godina.....OVDE
- Shell otpisuje veliki projekat naftnih pešćara u Kanadi.....OVDE
- Halliburton otpustio svakog petog od početka godine.....OVDE
- EU države postigle kompromis - testiranje dizel motora tek od septembra 2017.....OVDE
- Gasprom će isporučivati i naftu OMV-u.....OVDE

KUPUJEM-PRODAJEM u protekloj nedelji.....OVDE

Eni prodao udeo u Saipemu - 6,5 mlrd\$

Duke Energy kupio Piedmont Natural Gas za 4,9 mil

GAS:

- Rusija prognozira skuplji gas za Evropu.....OVDE
- Turska tužila Gazprom zbog cene gasa.....OVDE
- Shell i formalno napušta ukrajinske škriljce.....OVDE
- Francuska obezbedila pravo na uvoz američkog LNG-a.....OVDE

REGION:

- Janaf rekordno u prva tri tromesečja 2015.....OVDE
- Benzin u Hrvatskoj najjeftiniji od februara.....OVDE
- SOCAR spreman da izvozi gas i gasifikuje Crnu Goru.....OVDE

Crude Oil Brent Okt 30 2015 0930 GMT - 48.60 Livecharts.co.uk



NAFTA

Šta nose investicioni rezovi Big Oila?

LONDON, NJUJORK - Britanski BP prvi je, unutar takozvanog Big Oil kluba globalnih nezavisnih naftnih kolosa objavio očekivano loše finansijske rezultate za treći kvartal, sa padom profita od 40 odsto, u odnosu na isto tromesečje 2014, ali i pomalo iznenađujući skok za pola milijarde dolara u odnosu na dobit iz drugog kvartala ove godine. BP je istovremeno najavio i treću seriju rezova u kapitalnim investicijama od početka pada cena nafte - jula prošle godine - na ovamo, uz projekciju da vrati profitabilnost ako cena nafte u 2017., kako predviđa, bude 60 dolara.



Za sada već 7,3 planiranih milijardi barela neće biti proizvedeno



The Wall Street Journal je objavio prošlog vikenda da su četiri najveće svetske naftne kompanije - BP, ExxonMobil, Chevron i Royal Dutch Shell – imale kombinovani deficit likvidnih sredstava od 20 milijardi dolara u prvih šest meseci ove godine. Sve četiri planiraju da smanje ulaganja

na nivo potreban da prihodi pokriju investicije i dividende, ali za to će biti potrebno par godina, dodaje list. WSJ je izračunao da će dosadašnja smanjenja tzv. kapitalnih investicija u upstream sektor izazvati na kraju manju proizvodnju u visini 7,3 milijarde ekvivalentnih barela nafte. Jedina „sveta krava“ koju Big Oil ne sme da dira su dividende, odnosno garantovani planirani prihod za njihove akcionare.

Za razliku od njih, isključivo offshore proizvođači nafte su već morali da smanje i dividende. Poslednji u toj grupi kompanija, Noble Corp. je prošlog petka saopštio da će dividende biti više nego prepolovljene. Takođe je poslednja u seriji negativnih vesti iz offshore E&P naftnih kompanija došla od danskog Maersk Oila, koji je zbog visokih troškova na njegovim poslovima na Severnom moru objavio otpuštanje 10 do 12 odsto radne snage.

Povratak contango poslova

Još jedan loš signal na tržištu je povratak tzv. contango poslova, tržišne strukture u kojoj su fjučersi za bliže termine, mnogo niži od onih za dugoročne ugovore. Tako se posle prošlonedeljne informacije EIA o rastu zaliha nafte u SAD, američki WTI brend za isporuke u decembru ugovarao uz popust od 95 centi u odnosu na januar, što je najveći diskont, odnosno contango zabeležen u poslednjih pet meseci, piše *Business Insider*. Mada contango može zvučati kao komplikovani finansijski žargon, on predstavlja ubedljiv signal prevelike ponude u kratkom roku. Uz vrlo spekulativne procene budućih kretanja cena, trgovci su suočeni sa situacijom koju jedan od njih ilustruje ovim pitanjem: „Koliko ste spremni da platite narednih milion barela nafte koji vam u ovom trenutku nije potreban?“





Najveći gubitak Shella u više od deset godina

LONDON - Naftna kompanija Royal Dutch Shell objavila je u četvrtak svoj najveći gubitak u poslednjih više od 10 godina, usled otpisa ulaganja na Aljasci i Kanadi i sniženih prognoza cena nafte i gasa.

U trećem tromesečju gubitak najveće evropske naftne kompanije iznosio je 6,1 milijardu dolara, naspram dobiti od 5,3 milijarde dolara u istom kvartalu 2014.

Kompanija je imala trošak od 8,6 milijardi dolara zbog zaustavljanja projekata bušenja nafte na Aljasci i proizvodnje nafte iz naftnog peska u Kanadi, piše u izvještaju objavljenom u četvrtak. Cena deonice Shella na Londonskoj berzi spustila se u četvrtak ujutro 1,8 posto.

Shell otpisuje veliki projekat naftnih peščara u Kanadi

LONDON, KALGARI - Royal Dutch Shell je saopštio u utorak da obustavlja radove na velikom projektu naftnih peščara u zapadnoj Kanadi, zbog čega će otpisati aktivu u visini dve milijarde dolara. Naftni kolos je rekao da zbog neizvesnog poslovnog okruženja i opstrukcija u planovima gradnje naftovoda kojima je trebalo da od 2017. transportuje 80.000 barela nafte dnevno dobijene iz bitumenskih peščara, neće nastaviti razvoj projekta Carmen Creek. Više predloženih naftovoda koji je trebalo da povežu kanadsku provinciju Alberta i njena ogromna polja naftnih peščara sa rafinerijama na istočnoj obali i području Meksičkog zaliva u SAD, američki regulator je blokirao prvenstveno zbog potencijalnih opasnosti po čovekovu sredinu.

Prvi čovek anglo-holandskog kolosa, Ben van Beurden rekao je da se radi o teškoj odluci, ali i delu ukupne strategije promena u poslovnom miksu Shella, odnosno preispitivanja njegovih dugoročnih upstream projekata u skladu sa postojećim niskim cenama nafte.



Inače, italijanski rival Eni takođe je u četvrtak objavio gubitak u trećem kvartalu, dok je francuski Total, najviše zahvaljujući velikoj zaradi u sektoru prerade, poslovao s profitom od 1,8 milijardi dolara, što je doduše 69 odsto manje nego godinu ranije. **Bloomberg**



Shell inače proizvodi oko 250.000 barela nafte na dan iz svojih „rudnika“ naftnog peska. Radi se o jednom od najskupljih nekonvencionalnih načina proizvodnje nafte na svetu, a većina projekata traži milijarde dolara ulaganja u razvoj pre početka proizvodnje. Dodatni problem ove provincije na zapadu Kanade je nedostatak naftovoda, uz neizvesnost budućih mogućih zaoštavanja regulatornih propisa vezanih za emisije ugljendioksida u Kanadi. Iz uprave Shella je ranije saopšteno da je cena nafte koja dodiruje granicu rentabilnosti njenog sektora naftnih peščara 70 dolara za barel.





IEA poručuje vladama: Ne računajte da će nafta ostati jeftina

SINGAPUR - Prvi čovek Međunarodne agencije za energiju (IEA) upozorio je države da prilikom kreiranja energetske politike ne računaju da će cene nafte ostati niske, jer bi ponuda ove sirovine već od sredine 2016. mogla da se smanji.



"Jako bismo pogrešili kada bismo procenu sigurnosti snabdevanja temeljili isključivo na očekivanim kratkoročnim trendovima cena nafte", istakao je izvršni direktor IEA Fatih Birol na singapurskoj Međunarodnoj nedelji energije. Ako cene nafte ostanu na sadašnjim nivoima, ulaganja u proizvodnju verovatno će se dodatno smanjiti u 2016., pošto su ove godine pala više od petine, rekao je Birol. "Ako se ta prognoza pokaže tačnom, ulaganja će prvi put u dve dekade beležiti pad dve godine zaredom i treba razmisliti o srednjoročnim i dugoročnim posledicama tog smanjenja ulaganja", rekao je on.

Reuters

Fenomen jeftine nafte - prezagušena ponuda goriva

LONDON - Nepoželjni tankeri sa dizel gorivom i kerozinom preusmeravaju se iz evropskih luka na duže rute oko južnog roga Afrike, prenosi u ponedeljak **Reuters** informacije dobijene od trgovaca. Ovaj simptom odslikava povratni efekat jeftine nafte, koja je navela rafinerije širom sveta, od Roterdama, preko Indije, do Luizijane, da maksimalno pokrenu kapacitete, zanemarujući procenu koliko će i dokle će tržište moći da prihvati uvećanu ponudu goriva.

Potrošnja benzina je posle meteorskog rasta na početku ove godine zastala, dok je navala tankera sa destilatima ka tržištu Evrope stvorila zagušenja i zastoje u lukama, počela da gomila troškove i navodi trgovce na traženje novih destinacija. Ova parada „plovila bez jasne destinacije“ dodatno podgrejava sumorne prognoze o mogućem skorom oporavku cena nafte, piše Reuters.

Iz broderske kompanije Gibson navode da je ovaj trend blizu plafona, sa sve više izveštaja o kašnjenju sa isporukama i iznuđenom skladištenju derivata: „U ovom trenutku ima tankera sa pola miliona tona destilata, poput Captain Paris, Ocean Tiara i Portman Square, koji plove putem oko afričkog Rta Dobre nade, umesto bržim i efikasnijim pravcem kroz Suecki kanal i usidravaju se kod obala Gibraltara čekajući da pronađu destinaciju, umesto da se upute ka sve zagušenijem evropskom čvorištu Amsterdam-Rotterdam-Antwerpen (ARA)“. Trgovci posebno ukazuju na ogromne količine dizela koji stiže u Evropu i stvara pravi rat za dobijanje prostora u nekom od kopnenih skladišta. Sa pojačavanjem contango-a neki od trgovaca nalaze zaradu i u ovim sporijim putovanjima, dok su drugi već zauzeli pozicije čuvajući goriva na sopstvenim plovećim skladištima. Međutim sa približavanjem uskladištenih zaliha dizela blizu rekordnog nivoa od 6 miliona tona u ARA čvorištu, za ostale trgovce praktično u Evropi nema mesta.

Uprkos svemu ovome, prerađivači nafte još ne pokazuju bilo kakav nagoveštaj namere da uspore sa proizvodnjom. Naprotiv, ponovno smanjenje cena Brenta ih ohrabruje da rade punim gasom, što dodatno pojačava pritisak na skladišne kapacitete, tankere i cene nafte, konstatuje **Reuters**.





GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.



Halliburton otpustio svakog petog od početka godine

HJUSTON – Jedna od najvećih svetskih naftnih servisnih kompanija, američki Halliburton objavio je da je u devet meseci ove godine otpustio svakog petog zaposlenog, suočen sa padom poslova, odnosno investicija naftnih firmi u oblasti upstream-a, istraživanje i



proizvodnju. U posljednjem berzanskom izveštaju ovaj logistički naftni kolos navodi da je od januara do oktobra ove godine njegova radna snaga smanjena za čak 21 odsto, tačnije za 16.800 ljudi. *Oil&Gas Journal*

Gasprom će isporučivati i naftu OMV-u

BEČ - Predsednici uprava Gasproma i OMV-a razgovarali su prošlog petka u Beču o ranije dogovorenoj mogućnosti razmene imovine dveju kompanija, *saopšteno* je iz Gasproma. Tema razgovora Alekseja Milera i Reinera Seelea (foto Gasprom) bila je i



EU države postigle kompromis:

Testiranje dizel motora tek od 2017.

BRISEL - Evropske države postigle su u sredu kompromisni dogovor o novim testiranjima vozila koji omogućava više od dvostruko dozvoljenog nivoa emisije štetnih plinova, usprkos skandalu koji je izbio s Volkswagenom. Time je razvodnjen prvobitni predlog Evropske komisije jer su mnoge države želele da zaštite automobilsku industriju koja zapošljava 12 miliona ljudi. Među šaćicom zemalja koje su tražile strože kontrole našla se Holandija koja je jedina glasala protiv novog predloga.

Komisija je predložila da testiranja novih vozila u realnim uslovima počnu iduće godine, ali je to ipak pod pritiskom pomaknuto za septembar 2017. Dozvoljeni nivoi azotnih oksida (NOx) do 2020. biće povećani 50% iznad postojećih, kako bi automobili mogli da prođu testove u realnim uslovima. Naime, pokazalo se da neki dizel automobili emituju i 400% više NOx na drumovima, nego pri laboratorijskim testiranjima. Nemačka je bila glavni „branilac“ dizel motora, a njoj uz rame Austrija, Francuska, Španija, Italija i zemlje istočne Evrope s izuzetkom Poljske, javlja *Euractiv*.

saradnja na projektu Severni tok 2, a oni su potpisali i memorandum o razumevanju o isporuci Gaspromnjevtove nafte austrijskoj kompaniji, dodaje se u saopštenju.

Gasprom i OMV su u septembru potpisali Sporazum o glavnim uslovima razmene imovine. U slučaju transakcije, OMV će dobiti 24,98 posto udela u projektu razvoja dve parcele naftnog i gasnog nalazišta Urengoj, u zamenu za „učešće Gasproma u imovini OMV-a“. Tokom 2014. godine Gasprom je u Austriji izvezao 4,2 milijarde kubnih metara prirodnog gasa.



- Italijanski Eni je dogovorio prodaju udela od 12,5 odsto, od ukupno 43 odsto koje poseduje u naftnoj servisnoj kompaniji Saipem, Italijanskom strateškom fondu - Fondo Strategico Italiano, saopštila je u sredu milanska naftna i gasna kompanija. Cena posla je oko 6,5 milijardi evra.
- Američka kompanija Duke Energy sporazumela se sa rukovodstvom Piedmont Natural Gas da za 4,9 milijardi dolara u gotovini kupi tog takođe američkog proizvođača gasa. Očekuje se da se posao zatvori do kraja 2016. Po dobijanju regulatornih saglasnosti države Severna Dakota, sedišta Piedmonta.

Rusija prognozira skuplji gas za Evropu

MOSKVA - Rusko Ministarstvo energetike korigovalo je u ponedeljak na gore prognozu cene gasa za evropsko tržište u 2016. za 14%, na 0,199 USD/m³, odnosno 199



USD za 1.000 m³. Ranija prognoza iznosila je 0,174 USD/m³. Takođe je povećana i prognoza cene gasa za Evropu u 2015. godini, na 0,25 USD/m³ umesto ranije očekivanih 0,239 USD/m³. *Sputnik*

Shell i formalno napušta ukrajinske škriljce

KIJEV - Najveća evropska naftna kompanija Royal Dutch Shell otkazala je ugovor o zajedničkoj proizvodnji gasa iz škriljaca na polju Juzivska kod Harkova, objavio je ukrajinski ministar energetike Volodimir Demčišin. Shell je, doduše, pre pola godine objavio da ga više ne zanima rad na tom projektu, a sada je i formalno raskinuo ugovor. Ukrajina sada traži novog partnera za razvoj polja Juzivska, jer su već u taj projekat uložena značajna sredstva i izgrađen deo infrastrukture. *Oil and Gas Eurasia*

Turska tužila Gazprom zbog cene gasa

ANKARA - Turske vlasti podnele su tužbu Međunarodnom arbitražnom sudu protiv Gasproma zbog cene po kojoj zaračunava gas toj zemlji, saopštilo je u utorak Ministarstvo energetike u Ankari, prenosi *Bloomberg*. Gaspromov državni partner u Turskoj, kompanija Botaš, obavestila je dan ranije ruskog kolosa da je podnela tužbu arbitraži u Stokholmu. Portparol Gasproma Sergej Kuprijanov izjavio je da je podnošenje tužbe Turske uobičajena praksa.

Francuska obezbedila pravo na uvoz američkog LNG-a

VAŠINGTON - Francuski energetske kolos Engie (nekadašnji GDF SUEZ) potpisao je petogodišnji sporazum o uvozu utečnjelog prirodnog gasa (LNG) od američke kompanije Cheniere Marketing



International. Gas će se u Francusku izvoziti s terminala u Sabine Pass i Corpus Christi, koji se trenutno grade. Iako Francuska nema ugovor s SAD o slobodnoj trgovini koji bi automatski omogućio uvoz gasa, Cheniere je već osigurao potrebne izvozne dozvole, javlja *UPI*.





СРБИЈАГАС

ПОСВЕЋЕНИ ЧИСТОЈ ЕНЕРГИЈИ

ЈП „Србијас“
Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1004, +381 21 481 2703 / Факс: +381 21 481 1305
www.srbijagas.com

REGION

Janaf rekordno u prva tri tromesečja 2015.

ZAGREB - Jadranski naftovod (Janaf) ostvario je rekordne rezultate u prvih devet meseci ove godine - ukupni su prihodi u odnosu na isto lanjsko razdoblje porasli za



44,2 posto, na 489,4 miliona kuna (64,4 miliona evra), pri čemu su prihodi od izvoza iznosili 304 mil. kn. Neto dobit je uvećana za čak 108,7 posto, na 137,5 mil. kn (18 mil.€) , objavljeno je u sredu *iz te firme*.

Benzin u Hrvatskoj najjeftiniji od februara

ZAGREB - Drugu nedelju zaredom gorivo je pojeftinilo u Hrvatskoj, gde se od utorka litar eurosupera 95 prodaje u rasponu od 8,88 do 8,92 kune (€1,16 - €1,17), odnosno 10 do 13 lipa jeftinije nego u prethodnoj nedelji. To je ujedno i najniža cena eurosupera u poslednjih gotovo devet meseci. Litar eurodizela pojeftinio je za oko pet lipa, na 8,31 do 8,34 kune (oko €1,09), pokazuju podaci portala cijenegoriva.info. Jeftinije gorivo posledica je pada cena motornih benzina i dizel goriva na mediteranskoj burzi za 1,8 odnosno 4,0 posto u odnosu na prethodnu nedelju i porasta kursa dolara prema kuni za oko 0,4 posto. *Poslovni.hr*



SOCAR spreman da izvozi gas i gasifikuje Crnu Goru

BAKU - Azerbejdžanski gas morao bi da stigne do Crne Gore preko Albanije, rekao je u četvrtak



predsednik azerbejdžanske naftno-gasne kompanije SOCAR, Rovnag Abdulajev. Kako prenosi lokalna agencija **APA**, on je rekao novinarima da bi SOCAR morao osim isporuka gasa, učestvovati i u gasifikaciji Crne Gore.

„To bi (za Crnu Goru) bilo profitabilnije i od veće koristi. Gas će stići do Albanije posle realizacije projekta Transjadranskog gasovoda. Ita toga krenula bi distribucija tog gasa“, rekao je Abdulajev. Inače, u Azerbejdžanu je ove nedelje boravio premijer Crne Gore Milo Đukanović i pri tom se sastao i sa predstavnicima SOCAR-a.





**ЗА ЕФИКАСНИЈЕ
И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ**
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесете ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs



**ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ**



Национални нафтни комитет Србије - WPC

Недељни преглед вести из света NEDELJA -Део издавачке делатности ННКС

Autor, Urednik, Dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave